

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

تعریف حقوق ورزشی:

به بررسی حقوق حوادثی در ورزش می پردازد.

اهداف حقوق ورزشی:

افزایش آگاهی های حقوقی جامعه در محدوده حقوق ورزشی

استفاده از این آگاهی ها در راستای جلوگیری از وقوع حوادث ورزشی

شفاف کردن نقش حیاتی ورزش از دیدگاه حقوق ایران

تشریح وظایف و اختیارات مدیران ورزشی از نظر حقوقی

ارائه انواع تدابیر حقوقی که قبل و بعد از وقوع حوادث ورزشی اتخاذ شود.

مطلع کردن جامعه ورزشی از پیامدهای حقوقی تخلفات ورزش

جایگاه ورزش در قانون اساسی

بند ۳- اصل سوم قانون اساسی:

آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم

آموزش عالی مسئولیتهای قانونی و انواع آن:

مسئولیت کیفری:

الزام مجرم است: به تحمل مجازات جرم ارتکابمسئولیت کیفری است. که شامل

۱- حدود ۲- قصاص ۳- دیات ۴- تعزیرات ۵- مجازاتهای باز دارنده

مثال: هرگاه ورزشکاری در اجرای فن خطا توسط حریف فوت کند عمل او جرم محسوب می شود و مسئولیت کیفری است.

مسئولیت مدنی:

در هر مورد که شخص ناگزیر از جبران خسارت دیگری باشد را مسئولیت مدنی می گویند.

مثال: اگر برائر اصابت غیر عمدی توپ به پنجره منزل مجاور خسارتی وارد شود. ورزشکار متخلف ضامن خسارت وارده است و ملزم به جبران خسارت است.

نکته:

اگر بر اثر یک عمل ورزشی خطا، حریف دچار شکستگی استخوان شود، ورزشکار متخلف دارای مسئولیت کیفری و مدنی توامان خواهد شد.

تفاوت جریان عمدی و غیر عمدی

جرائم عمدی جرایمی هستند که مجرم با قصد و نیت مجرمانه یعنی تعامل خواستن عملی که قانون منع کرده فعل یا ترک فعل را انجام می دهد.

برای جرائم غیر عمدی مصادیق متعددی برای آن شناخته شده مانند

بی احتیاطی، غفلت، سه انگاری، عدم رعایت مقررات.

مثال: چنانچه یک عمل ورزشی منجر به نقض عضو، توسط داور مسابقه خطا محسوب نشد و داور هم متعقد به خطا نباشد حق شکایت برای مصدوم محفوظ و اعتراض به نظر داور و نیز خطا بودن یا نبودن حرکت مانع اعلام شکایت خواهد بود و دادگاه در این

قبیل موارد از نظر کارشناسان و متخصصین فنی و صلاحیتدار آن ورزش استفاده خواهد کرد.

معاونت در جرم

در مواردی که یک حرکت ورزشی از نظر داوری خطا باشد فرد خاطی در صورت شکایت مصدوم ملزم به جبران خسارت خواهد بود. در صورتی که غیر عمدی بودن خطا محرز شود. در غیر این صورت مستوجب مسئولیت کیفری و مدنی توامان خواهد بود.

۱- کسانی که باعث و محرک ارتباط فعلی شوند که منشا جرم است و به واسطه تحریک و ترغیب آنها جرم واقع می گردد.

مثال: اگر مربی در کنار زمین بازیکن را تحریک به خطا کند.

۲- کسانی که تبانی بر ارتکاب جرم کرده و به واسطه تبانی آنها جرم واقع می شود.

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

۳- کسانی که با علم و اطلاع از حیث تهیه و تدارک آلات و اسباب جرم یا تسهیل اجرای آن یا به هر نحو به مباشر جرم کمک کرده اند.

مثال: شرکت هایی که وسایل و ابزار غیراستاندارد را تهیه و به بازار تزریق می کنند در صورت بروز حادثه معاون جرم محسوب می شود.

مجازات معاون جرم:

با توجه به ماده ۱۱ قانون مجازات اسلامی که مجازاتها را حبس، جزای نقدی، شلاق تعیین کرده، مختار است یا مجازات فاعل را درباره معاون اجرا کند یا کیفری از باب تعزیرات در مورد ایشان اعمال نماید.

سوال: آیا عمل ورزشکاری که در جریان فعالیتهای ورزشی منجر به حادثه می شود باید مجازات شود؟

پاسخ:

ماده ۴۲ از قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۵۲:

حوادث ناشی از عملیات ورزشی مشروط بر اینکه سبب آن حوادث نقض مقررات مربوط به آن ورزش نباشد جرم تلقی می شود.

ماده ۳۲: اعمال زیر جرم محسوب نمی شود:

حوادث ناشی از عملیات ورزشی مشروط بر اینکه سبب آن حوادث نقض مقررات مربوط به آن رشته ورزشی نباشد.

ماده ۵۹: اعمال زیر جرم محسوب نمی شود:

۱.....

۲.....

۳ حوادث ناشی از عملیات ورزشی مشروط بر اینکه سبب آن حوادث نقض مقررات به آن رشته نباشد و این مقررات هم با موازین شرعی مخالفت نداشته باشد.

قاعده اقدام: از قواعد فقهی است و بیان می کند کسی که با علم و قصد رضا، ضرر و زیانی را بپذیرد، هیچکس ضامن او نخواهد بود.

تحلیل حقوق دانان:

با شروط مقرر در قانون مذکور حوادث ورزشی را نمی توان جرم محسوب نمود زیرا:

اولاً: هدف اساسی و اصلی ورزشی، پرداختن به امر ورزش به منظور تقویت جسم و روح افراد است نه اعمال مجرمانه و غیرقانونی.

ثانیاً: رضای قلبی و موافقت طرفین در عملیات ورزشی صورت گرفته.

ثالثاً: مقررات ورزشی و رعایت آن مقررات، از جمله موانع سوء استفاده از قانون مذکور است.

معنا و مفهوم مقررات ورزشی

مقررات مربوط به خطاهای فنی ورزشی

خطاهای پیش بینی نشده

مقررات لوازم شخصی ورزشکاران

مقررات مربوط به زمان فعالیت های ورزشی

مقررات مربوط به وسایل و امکانات و تجهیزات ورزشی

تطابق مقررات با موازین شرعی:

بعضی از ورزشها به خودی خود اشکال شرعی دارند مانند: بوکس، کشتی کج و برخی ورزشهای رزمی ...

نکته:

هرچند رشته های فوق به لحاظ مقررات فدراسیونهای مربوطه مجاز می باشد ولی به لحاظ قضایی با توجه به خلاف شرع بودن آنها، مشکلات حاکی از آنها را حل نمی کند و مرتکب خطا، مجازات خواهد شد.

مسئولیت های قانونی دبیران ورزش و مدیران

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

منظور از مدیران همه کسانی هستند که در رابطه با فعالیت های ورزشی به طور مستقیم یا غیرمستقیم وظایفی را برعهده داشته و در صورت بروز حادثه برحسب مورد ممکن است مسئول شناخته شوند.

وظایف حقوقی دبیران و مربیان ورزشی:

۱. احراز سلامتی به عنوان اولین وظیفه ی مراقبتی

نکته:

معلم یا مربی بایستی قبل از شروع فعالیت از سلامت فراگیر خود مطمئن باشد و سپس او را آموزش دهد در غیر این صورت چنانچه حادثه ای برای شاگرد بیمار به وجود آید که سبب آن بیماری بوده است موجب مسئولیت قانونی برای معلم و مربی خواهد بود.

برای رسیدن به چنین اطمینانی لازم است اقدامات زیر انجام شود:

مطالعه پرونده پزشکی شاگردان و دانش آموزان قبل از فعالیت ورزشی

ارائه فرم های ساده و اخذ سابقه بیماری های شاگردان و دانش آموزان با پرسش از والدین

بررسی یا دقت و مشاهده نزدیک وضعیت جسمی فراگیران توسط معلم و مربی

پرسش از شاگردان در خصوص سلامت آنها و دیگر اقدامات احتیاطی

۲. آموزش متناسب

نکته:

مسئولیت بررسی صلاحیت مربی و معلم ورزش به عهده ی مدیران است و در صورت بروز حادثه و اثبات عدم صلاحیت معلم یا مربی، مدیر نیز مسئول است و علاوه بر معلم یا مربی، مدیری که مبادرت به استخدام یا به کار گماردن وی نموده مسئول خواهد بود.

نکته:

-درارتباط با معلمان تبدیل وضعیت، اگر در راستای آموزش مهارتها حادثه ای رخ دهد. و شکایتی از سوی اولیاء به دادگاه صورت پذیرد. به علت عدم صلاحیت مربی و به دلیل مجوز غیرقانونی آموزش و پرورش، معلم و دستگاه مربوطه پاسخگو خواهد بود.

نکته:

هر کس بدون مجوز قانونی (کارت مربیگری) عمدا یا در نتیجه بی احتیاطی به جان و سلامتی افراد لطمه ای وارد کند،مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می باشد.

درمورد آموزش نادرست و غلط،اگر یک حرکت ورزشی از سوی ورزشکار موجب بروز حادثه شود و ثابت شود که ورزشکار حرکتی بجز آنچه آموزش دیده را انجام نداده است، این عمل به علت عدم صلاحیت کافی مربی بوده و آموزش دهنده مسئول جبران خسارت است.

۳- توجه به ایمنی و سلامت اسباب و لوازم ورزشی

بررسی ایمن بودن ابزار و اسباب آلات ورزشی از مسئولیت های معلم و مدیر ورزشی است.

در صورت اطلاع معلم از نواقص و وسایل،بایستی سریعا به مقامات بالاتر گزارش دهد.

توجه شود که مقامات مبنی بر بلامانع بودن نواقص، از لحاظ قانونی فاقد اعتبار است و اجرای دستور مقامات رافع مسئولیت مربی ورزش و معلم نخواهد بود.

بازدید و بررسی

۱- بازدید وسایل شخصی ورزشکار یا دانش آموز

۲- بازدید از وسایل عمومی ورزشی

نکته:

بازدید از وسایل عمومی ورزش شامل اماکن تجهیزات و وسایل ورزشی و زمین های مربوطه است که جزء وظایف دبیر ورزش و مدیر مدرسه است و در صورت بروز حادثه نه فقط معلم ورزش بلکه سایر اشخاص از جمله مدیر مدرسه و مدیر سازمان ها و اداراتی که مدرسه تحت نظر آنها اداره می شود. مانند: کارشناس مسئول اداره آموزش و پرورش و رئیس اداره آموزش و پرورش نیز مسئول شناخته می شود.

نکته:

اگر حادثه ای در زمین ورزشی، به دلیل غیراستاندارد بودن توپ ورزشی باشد، معلم ورزش به دلیل استفاده از وسایل غیر استاندارد و عدم بازرسی توپ، مقصر بوده و ملزم به جبران خسارت است.

۴- شناخت قابلیتها و سازماندهی و تجانس در فعالیتهای ورزشی

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

نکته:

مقصود از قابلیت‌های ورزشکار شناسایی قدرت و فیزیک بدنیو مهارت‌های فنی، وزن، قد، سن، هوشمندی و خلاقیت‌های ورزشی است.

-مجبور کردن ورزشکاران به انجام یک حرکت ورزشی که نامناسب با قدرت بدنی و خارج از توانایی و آمادگی او باشد، بی احتیاطی و مربی است و در صورت بروز صدمه در فعالیت های ورزشی معلم و مربی مقصر و مسئول خواهد بود.

۵- شناخت توانایی ها و اجاره ی رقابت های متعادل

نکته:

در رابطه با مسابقات درون آموزشگاهی معلمان باید به این مورد توجه فراوان داشته باشند و اجاره رقابت به پایه های متفاوت را باهم ندهند. در صورت بروز حادثه معلم مسئول خواهد بود. حتی در پایه های مشترک می بایستی تفاوت های جسمانی در نظر گرفته شود.

۶- نظارت و حضور مستمر در صحنه

معلمان هرگز نبایستی به هیچ بهانه ای محل فعالیت را ترک نمایند یا از دقت و کنترل و نظارت غفلت نمایند. بلکه باید با دقت تمام در همه لحظه ها مراقب از فراگیران را مد نظر داشته باشند.

۷- توجه به شرایط جوی

نکته:

در صورت اصرار مدیر و مخالفت دبیر در اجرای فعالیت های ورزشی در شرایط نامناسب جوی، در صورت بروز حادثه مدیر مدرسه مسئول خواهد بود..

-لازم به ذکر است که در شرایط جوی نامناسب به لحاظ سردی و گرمی یا بارندگی در صورت بروز حادثه معلم ورزش مسئول خواهد بود.

۸- کمک به ورزشکار مصدوم:

نکته ۱: معلم ورزش متکلف به کمک به مصدومین در حد کمکهای اولیه است و خودداری از آن یا خارج شدن از حد متعارف آن (افراط) اگر منجر به نتیجه سویی شود موضوع مسئولیت مربی قابل طرح است.

نکته ۲: تهیه ی وسایل کمکهای اولیه وظیفه ی مدیر مدرسه است و در صورت عدم تهیه ی آن و بروز حادثه و موجود نبودن وسایل کمکهای اولیه، مدیر مدرسه مسئول است و محکومیت قضایی خواهد داشت.

نکته ۳: با استناد به قانون مجازات اسلامی خودداری از کمک به مصدومین حتی به سه سال حبس می تواند منجر شود. که علاوه بر دبیر ورزش گریبان گیر مدیر مدرسه نیز خواهد بود.

چند نکته مهم در رابطه با حقوق ورزشی

- کثرت فراگیران و تاثیر تعداد آنها در مسئولیت معلم و مربی:

قبول بیش از حد متعارف شاگرد و پذیرش فراگیر خارج از ظرفیت کنترل از نظر حقوق ورزشی یک بی احتیاطی است و مسئولیتهای قانونی متوجه مربی و معلم است.

- مکان و زمان حوادث ورزشی:

- برای فعالیتهای ورزشی مکان تعریف شده است که حیاط مدرسه نیز جزء آنها می باشد. فعالیت در سایر اماکن مانند کوچه و خیابان و اردوها... ممنوع بوده و در صورت وقوع حادثه مقصر حادثه مقصر مستوجب مجازات کیفری و مدنی است.

-برای هر فعالیت ورزشی زمان مشخصی تعریف شده است که در خارج از آن حتی با رعایت کامل قوانین مجوز قانونی به لحاظ حقوقی وجود ندارد و در صورت بروز حادثه مقصر مسئولیت قانونی خواهد داشت.

اختیارات دبیران ورزش و مربیان در تنبیه ورزشکاران

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

اکنون این سوال مطرح می شود که در مقابل چنین وظیفه بزرگ و پرمسئولیتی، قانون په اختیاراتی به معلم ورزش داده است؟

معلم ورزش یا مربی دو نوع اختیار دارد:

۱- اعمال تنبیهاتی مانند محرومیت از شرکت در فعالیتها، استفاده از نمره درسی و امثال آنها

۲- اختیارات اعمال تنبیهاتی که ماهیتا جرم است ولی انجام آن از سوی معلم ورزش یا مربی در راستای وظایف او به موجب قانون (ماده ۵۹ بند ۱) مجاز شناخته شده است.

بند ۱ ماده ۵۹ قانون مجازات اسلامی

((اقدامات والدین و سرپرستان و اولیاء قانونی صغار و محجورین که به منظور تادیب یا حفاظت آنها انجام می شود، مشروط بر اینکه اقدامات مذکور در حد متعارف تادیب و محافظت شده باشد، مجاز می باشد.))

مقنن به هر کسی که وظیفه مهم حفاظت و تادیب طفل را محول می کند اختیار تنبیه را نیز اعطاء می نماید. معلم ورزش جزء سرپرستان دانش آموزان محسوب می شود و چون مهمترین وظیفه او احراز سلامتی به عنوان وظیفه مراقبتی اوست حق تادیب را با شرایط زیر دارد:

۱- سمت مرتکب: شامل: دبیران ورزش مربیان، سرپرست اردو، سرپرست تیمهای اعزامی و سرپرست و سیله نقلیه

۲- اقدامات مرتکب: شامل تنبیه بدنی، نگهداری طفل در محل مضبوط و جلوگیری از تردد او و موارد مشابه است.

۳- کمیت و کیفیت تنبیهی: اقدامات تنبیهی نامحدود نیست، قانونگذار اقدامات مذکور را در حد تادیب متعارف و جهت محافظت مجاز می داند.

۴- ضرورت وجود انگیزه تادیب یا حفاظت: اگر اقدام تنبیهی با انگیزه تادیب یا حفاظت نباشد جرم محسوب می شود.

نکته:

اقدامات تنبیهی فقط در مورد صغار و محجورین است

به موجب تبصره ۱ ماده ۴۹ قانون مجازات عمومی اسلامی منظور از صغار کسی است که به حد بلوغ شرعی نرسیده باشد ولی اگر فردی به بلوغ شرعی رسیده باشد ولی به عنوان

فرد غیر رشید تشخیص داده شود به عنوان صغاره محسوب شده و تنبیه علیه اون مشکلی ندارد.

تعارض اختیار تنبیه باممنوعیت آن در آموزش و پرورش:

در تعارض میان اختیار قانونی تنبیه و ممنوعیت بخشنامه آن باید گفت که؛ مرجع وضع قانون قوه مقننه است و قوه مجریه وظیفه صدور بخشنامه را دارد و با توجه به اصل ۵۷ قانون اساسی که قائل به تفکیک قوا گردیده اصل زیر را بیان کرده است.

اصل ۱۷۰ قانون اساسی:

قضات دادگاهها مکلفند از اجرای تصویبنامه ها و آئین نامه های دولتی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است خودداری کنند. و هر کس می تواند ابطال اینگونه مقررات را از دیوان عدالت اداری تقاضا کند.

بخشنامه های موصوف درمورد عدم تنبیه دانش آموزان درمورد معلمین ورزش قابلیت اجرایی ندارد و سایر معلمین را شامل می شود اختیار تنبیه دانش آموزان در مورد معلمین ورزش طبق بند (۱) ماده ۵۹ قانون مجازات اسلامی مجاز و از کم و کیف وظایف معلمین ورزش با سایر معلمین نیز، قبول چنین تبعیضی منطقی می باشد.

تفاوت مربی سرپرست

وظایف مربی با سرپرست تیم در مسابقات و اردوها متفاوت است و سرپرست تیم مسئولیتهای قانونی بیشتری دارد. لذا لازم است معلمان تربیت بدنی از شرح وظایف خود به هنگام مربیگری و یا سرپرستی آگاهی کافی داشته باشند.

***مجازات های ورزشکاران مرتکب دوپینگ:**

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

-انتخاب ورزشکاران برای آزمایش دوپینگ: مطابق با قوانین جاری کنترل دوپینگ در هر رویداد ورزشی دوپینگ صورت می گیرد و مقام های اول تا چهارم مورد آزمایش دوپینگ قرار می گیرند. نهایتاً در هر مکانی و زمانی احتمال آزمایش دوپینگ برای هر ورزشکار وجود دارد حتی اگر مقامی کسب نکرده باشد.

***مجازات دوپینگ آگاهانه:**

در صورت مصرف استروئیدهای آنابولیک، داروهای ادرار آور، هورمون های پیتیدی و گلیکو پروتئینی و آنالوگ های آنها:

-در اولین ارتکاب به جرم ۴ تا ۲ سال محرومیت از شرکت در مسابقات رسمی

-در دومین ارتکاب به جرم محرومیت مادام العمر از شرکت در مسابقات رسمی

***مجازات های دوپینگ غیر آگاهانه:**

در رابطه با مصرف مواد غیر مجاز دیگر به جز موارد مذکور در دوپینگ:

-در اولین مورد تخلف سه تا شش ماه محرومیت از شرکت در مسابقات رسمی

-در دومین مورد تخلف دو سال محرومیت از شرکت در مسابقات رسمی

-در سومین مورد تخلف، محرومیت مادام العمر از شرکت در مسابقات رسمی

*مجازات های مشترک دوپینگ آگاهانه و دوپینگ غیر آگاهانه:

-عدم شرکت در مسابقات بین المللی و یا مسابقات تحت نظارت فدراسیون ملی

-محرومیت از شرکت در سمینار و یا همایش بین المللی و رسمی

-محرومیت از موقعیت شغلی (داوری، مربیگری، مسئولیت، ریاست، مشاوره) ورزشی

-سلب هرگونه ترفیع،مدال،عناوین و مقام هایی که درهنگام یا پس از تاریخ دوپینگ کسب شده است.

همچنین درمورد ارتکاب به جرم دوپینگ ورزشکاران، گاهی مجازات هایی برای شخصیت های حقوقی از قبیل فدراسیون های مربوطه و باشگاه های ورزشی در نظر گرفته می شود که اکثراً مجازات های مالی هستند.

***مسئولیت حوادث ناشی از دوپینگ:**

به طور کلی می توان گفت که اگر مرتکب دوپینگ، خود ورزشکار باشد در صورت بروز صدمات جسمانی و روحی هیچ کس به جز ورزشکار مسئول نیست،اما اگر اجبار و اکراه توسط مربی،پزشک،سرپرست و غیره باعث بروز صدمات جسمانی و روحی (ناشی از مصرف مواد ممنوعه) به ورزشکار شودریا،در صورتی که سبب اقوی از مباشر باشد مسئول هستند.

آموزه های رفتاری اگر به دادسرا یا دادگاه رفتید:

سعی نمایید از هر اطاقی به عنوان اطلاعات استفاده نکنید چرا که ممکن است موجب زحمت کارمندان شود و با این جمله روبرو می شوید: «اینجا اطلاعات نیست»، پس به اطلاعات و یا به دفتر کل مراجعه نماید.

با کارمندان پرخاش و تندی نکنید آنها هم از میان شما و همچون شما شهروند این جامع هستند در صورت مواجه شدن با خستگی بیش از حد کارمند، کمی تأمل کنید و سکوت کنید تا آماده پذیرش شما شوند.

از کارمندان فقط در حیطه توانایی هایش انتظار انجام کار داشته باشید توقع خارج از مسئولیت کارمند موجب توقف سیراداری پرونده شما می گردد.

به اعتبار احترام قاضی در مسند قضاوت بدون اجازه وارد اتاق نشوید.

صحبت های طرف دیگر دعوا را قطع نکنید و بدون اجازه قاضی صحبت نکنید.

توجه داشته باشید چه در محضر قاضی و حتی در جاهای دیگر به طرف مقابل خود جسارت نکنید و تنها ادعا یا دفاع خود را مطرح کنید.

سعی کنید درب اتاق قاضی را نیمه باز نگذارید و از شکاف درب به داخل اتاق نگاه نکنید و در کنار درب اتاق قاضی ازدحام نکنید چرا که موجب می شود قاضی تمرکزش را از دست بدهد.

با علامت و اشاره چشم و سرمنشی دادگاه و دادسرا را به بیرون صدا نکنید چرا که این عمل قاضی را به شدت ناراحت می کند پس با احترام برخورد کنیم علامت و اشاره در شان ارباب رجوع و کارمندان اداری که خدمتگذار مردم هستند نمی باشد.

کارگاه آموزشی حقوق ورزشی

بهبتر است که درب بزنید و از قاضی اجازه بگیرید و بفرمایید با منشی او کار دارید به طور قطع قاضی با احترام به شما اجازه این کار را خواهد داد.

هرگز به دنبال شناسایی اقوام و بستگان قاضی نباشید تا حرف خود را به قاضی برسانید چرا که باعث زحمت شما و بستگان خواهد شد.

به رجزخوانی های طرف دیگر دعوا توجه نکنید چرا که رجزخوانی یکی از آیین های جنگ برای مرعوب کردن حریق مقابل است، اختلاف بین شما و طرف دیگر در واقع نوعی جنگ است اما متفاوت با جنگهای متداول.

مبادا اینگونه فکر کنید یا نتیجه که رجزخوانی های طرف مقابل از نظر قاضی صحت دارد این نتیجه گیری فقط یک خطای ذهنی است و شما را از دفاع هوشمندانه غافل

می کند.